

**Brusel 6. června 2019
(OR. en)**

10011/19

**ATO 65
RECH 321
SAN 292**

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců (část II) / Rada
Č. předchozího dokumentu:	9437/19 ATO 56 RECH 271 SAN 256
Předmět:	Neenergetické jaderné a radiologické technologie a aplikace – závěry Rady (6. června 2019)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o neenergetických jaderných a radiologických technologiích a aplikacích, které přijala Rada pro spravedlnost a vnitřní věci na zasedání konaném dne 6. června 2019.

ZÁVĚRY RADY

o neenergetických jaderných a radiologických technologiích a aplikacích

Berouc na vědomí

- skutečnost, že jaderné a radiologické technologie zastávají důležitou úlohu v oblastech zásadního významu mimo odvětví jaderné energie, například v lékařství, průmyslu, výzkumu a životním prostředí, a přinášejí občanům EU četné výhody, a UVĚDOMUJÍC SI, jak významně může jaderná věda přispět k řešení společenských výzev;
- skutečnost, že právní předpisy Euratomu vyžadují, aby neenergetické využití jaderných a radiologických technologií bylo náležitě odůvodněno, radiační ochrana veřejnosti, pacientů a zaměstnanců řádně optimalizována a neenergetický radioaktivní odpad a vyhořelé palivo bezpečně zlikvidovány;
- závěry Rady z let 2009¹, 2010² a 2012³ o zabezpečení dodávek radioizotopů pro použití v lékařství v Evropské unii a POUKAZUJÍC na zprávu Zásobovací agentury Euratomu z roku 2015 a dokument předsednictví z roku 2016⁴ na stejné téma;
- skutečnost, že Evropské středisko pro zabezpečování dodávek radioizotopů pro použití v lékařství od roku 2012 monitoruje celkové dodávky radioizotopů pro použití v lékařství a zejména koordinaci plánů provozu reaktorů a významným způsobem přispívá k tomu, aby se v EU předcházelo vzniku situací významných výpadků v dodávkách radioizotopů pro použití v lékařství;
- úlohu Zásobovací agentury Euratomu při zajišťování dodávek jaderného materiálu potřebného jako palivo pro výzkumné reaktory a ke splnění cílů výroby radioizotopů pro použití v lékařství a POUKAZUJÍC na revidovanou zprávu⁵ o zabezpečení evropských dodávek uranu obohaceného na 19,75 % jakožto paliva pro výzkumné reaktory a výrobu radioizotopů pro použití v lékařství;

¹ Dokument 17025/09.

² Dokument 16358/10.

³ Dokument 17453/12.

⁴ Dokument 8403/16.

⁵ http://ec.europa.eu/euratom/docs/ESA_HALEU_report_2019.pdf

- pokrok, jehož v nedávné době dosáhlo několik členských států při přeměně silně obohaceného uranu na vysoce koncentrovaný mírně obohacený uran⁶, díky čemuž je zajištěna dodatečná výrobní kapacita pro radioizotopy a došlo k zahájení či dalšímu pokroku projektů nových výrobních zařízení, včetně výzkumných reaktorů a alternativních technologií;
- skutečnost, že produkce zdrojových materiálů pro dodavatelský řetězec radioizotopů pro použití v lékařství má důležitý význam pro zvýšení odolnosti evropského dodavatelského řetězce a snížení závislosti na zahraničních subjektech;
- závěry Rady z roku 2015⁷ o odůvodnění lékařského zobrazování zahrnujícího vystavení ionizujícímu záření, v nichž se vyzývalo k lepšímu provádění směrnice Rady 2013/59/Euratom⁸ v několika oblastech;
- konferenci zaměřenou na řešení společenských výzev prostřednictvím pokroku v oblasti lékařských, průmyslových a výzkumných aplikací jaderných a radiačních technologií, kterou uspořádala Komise ve dnech 20. a 21. března 2018, a odborný seminář o budoucnosti radioizotopů pro použití v lékařství, který uspořádala Komise dne 7. února 2019 v Bruselu, jakož i Evropskou studii o lékařských, průmyslových a výzkumných aplikacích jaderných a radiačních technologií⁹;
- skutečnost, že úloha neenergetických jaderných a radiologických technologií při plnění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 je mezinárodně uznávána a že význam těchto činností je výslovně zdůrazněn v sedmi cílech udržitelného rozvoje OSN stejně jako aktivní úloha Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE) při podpoře zemí při využívání neenergetických jaderných a radiologických technologií v zájmu dosažení cílů udržitelného rozvoje,

⁶ Vysoce koncentrovaný mírně obohacený uran (HALEU) je uran obohacený o 5 až 20 % izotopu ²³⁵U. V praxi se obohacení na 19,75 % používá jako palivo HALEU pro výzkumné reaktory a pro splnění cílů výroby radioizotopů.

⁷ Dokument 14617/15.

⁸ Směrnice Rady 2013/59/Euratom ze dne 5. prosince 2013, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy ochrany před nebezpečím vystavení ionizujícímu záření a zrušují se směrnice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom (Úř. věst. L 13, 17.1.2014, s. 1–73).

⁹ <https://ec.europa.eu/energy/en/studies/european-study-medical-industrial-and-research-applications-nuclear-and-radiation-technology>

1. VÍTÁ přípravnou činnost, již vykonala Komise s ohledem na vytvoření strategické agendy pro lékařské, průmyslové a výzkumné aplikace jaderných a radiologických technologií.
2. ZDŮRAŽŇUJE, že je důležité dokončit studie Komise prováděné za účelem lepšího porozumění unijnímu trhu radioizotopů pro použití v lékařství ve spolupráci s členskými státy¹⁰.
3. VYZÝVÁ Komisi, aby podporovala výzkum témat spojených s neenergetickými aplikacemi jaderných a radiologických technologií, jako jsou lékařské aplikace ionizujícího záření, zdokonalená paliva pro výrobu radioizotopů pro použití v lékařství a optimalizované využití evropských výzkumných reaktorů, a UPOZORŇUJE na to, že je důležité včas předložit plán výzkumu pro lékařské aplikace¹¹.
4. PODPORUJE pokračující monitorování výrobního řetězce radioizotopů pro použití v lékařství prostřednictvím úsilí a činnosti Evropského střediska pro zabezpečování dodávek radioizotopů pro použití v lékařství a Zásobovací agentury Euratomu v oblasti zabezpečování dodávek zdrojových materiálů.
5. VYZÝVÁ Komisi, aby vypracovala akční plán upozorňující na oblasti, jimž je třeba se přednostně věnovat, a uvádějící konkrétní opatření, která v těchto oblastech budou přijata. Cílem tohoto akčního plánu by mělo být zejména zabezpečení dodávek radioizotopů pro použití v lékařství v EU, zlepšení radiační ochrany a bezpečnosti evropských pacientů a zdravotnických pracovníků v souladu s cíli uvedenými ve směrnici 2013/59/Euratom[...] a podpoření inovací v oblasti lékařských aplikací radioizotopů, radiofarmak a ionizujícího záření.

¹⁰ Studie SMeR Společného výzkumného střediska, SMeR-1 v oblasti radioizotopů pro diagnostiku dokončená v roce 2018 a SMeR-2 v oblasti radioizotopů pro terapii, která bude zahájena v roce 2019.

¹¹ PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ KOMISE ze dne 14. prosince 2018 o financování nepřímých akcí v rámci nařízení Rady (Euratom) 2018/1563 a o přijetí pracovního programu na období 2019–2020.

6. ZDŮRAZŇUJE, že jaderné a radiologické vědy, technologie a aplikace přispívají k řešení široké škály socioekonomických potřeb všech členských států například v oblasti lékařství, potravin a zemědělství, životního prostředí, průmyslu, materiálů, kosmických aktivit a kulturního dědictví a POZNAMENÁVÁ, že všechny členské státy těží z aplikace jaderných a radiologických technologií ve výše zmíněných oblastech.
7. UPOZORŇUJE na to, že evropské jaderné výzkumné reaktory a zařízení se významným způsobem podílejí na vývoji neenergetických aplikací jaderných a radiologických technologií, a ZDŮRAZŇUJE, že zabezpečení palivových dodávek a realizace bezpečných a udržitelných řešení pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem z těchto reaktorů a zařízení patří k důležitým povinnostem členských států a držitelů licence.
8. VYZÝVÁ Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy informovala o přínosech a rizicích jednotlivých neenergetických aplikací jaderných a radiologických technologií.
9. ZDŮRAZŇUJE, že je důležité dále posilovat budování kapacit členských států, zejména prostřednictvím meziregionálních, regionálních a vnitrostátních kurzů odborné přípravy a dalších činností v oblasti neenergetických jaderných a radiologických věd, technologií a aplikací.
10. VYZÝVÁ Komisi a členské státy, aby pokračovaly v řešení zjištěných prioritních potřeb a požadavků v oblasti neenergetické jaderné vědy, technologií a aplikací.
11. VYBÍZÍ Komisi a členské státy, aby na činnostech v oblasti neenergetického využití jaderných a radiologických technologií spolupracovaly s MAAE¹² a dalšími příslušnými mezinárodními organizacemi, jako je FAO a WHO, a současně zabránily jejich zdvojování, včetně činností v zájmu transferu neenergetických jaderných a radiologických technologií zejména do rozvojových zemí s cílem pomoci jim při plnění klíčových rozvojových priorit například v oblasti zdraví a výživy, potravin a zemědělství, vody a životního prostředí či průmyslových aplikací.

¹² Praktická ujednání mezi MAAE a ES o aplikacích jaderných věd podepsaná v roce 2017.